

Gud kan inte tillskrivas genus

Att tala om Gud, att försöka förstå Guds väsen, är något som har sysselsatt mänskligheten i alla tider. Vår vilja att förstå det gudomliga är både en rationell strävan och en djupt känslomässig längtan. Men i vår mänskliga begränsning stöter vi ständigt på problem när vi försöker använda våra egna begrepp och kategorier för att beskriva något som i sin essens övergår allt vi känner till. Ett sådant problem uppstår när vi diskuterar Guds genus.

Inom islam är svaret på denna fråga både enkelt och djupt: **Gud har inget genus.** Det islamiska perspektivet är rationellt i sitt fokus på Guds oändlighet och transcendens. **Guds natur är så bortom vår förståelse att Han inte kan begränsas av något som hör till den skapade världen, såsom genus.** Detta gör den islamiska synen unik och på många sätt mer hållbar än andra religiösa traditioner som genom historien har tenderat att förlita sig på mänskliga bilder för att förklara det gudomliga.

Koranen är tydlig med att Gud är bortom allt som kan liknas vid något i skapelsen. I sura 42:11 står det: *"Det finns inget likt Honom, och Han är den Allhörande, den Allseende."* Här möter vi ett grundläggande teologiskt argument: Guds storhet ligger i Hans ofattbarhet. **Gud kan inte reduceras till mänskliga kategorier som kön, form eller något annat som vi normalt använder för att förstå vår omvärld.** Detta perspektiv är inte bara teologiskt tilltalande, det är också intellektuellt rationellt. Det erkänner vår mänskliga oförmåga att förstå det oändliga och lyfter fram ödmjukheten

som en central del i mötet med det gudomliga.

Det arabiska språket, som Koranen är uppenbarad på, spelar en viktig roll i hur vi närmar oss denna fråga. **I arabiskan finns två grammatiska genus: maskulint och feminint.** När Gud i Koranen omnämns med *huwa* (han), är det en grammatikalisk nödvändighet — inte ett teologiskt påstående om Guds kön. **Huwa kan användas för att referera till både manliga och könsneutrala ting, medan *hija* (hon) alltid indikerar något feminint.** I det kulturella sammanhanget skulle användningen av *hija* kunna missuppfattas som en bestämning av Gud som kvinnlig, vilket strider mot den islamiska teologin. Därför används *huwa* — inte för att indikera manligt kön, utan för att visa på Guds oändlighet bortom kön.

I kontrast till detta ser vi hur andra religiösa traditioner ofta har använt genus som en del av sina beskrivningar av Gud. **I kristendomen refereras ofta till Gud som *Fadern*,** en bild som har varit central i kristen teologi, men som har skapat en utmaning: Kan vi verkligen beskriva Gud som en manlig figur utan att förlora något av Guds oändliga väsen? Samtidigt finns det inom hinduismen en idé om gudomlig dualism, där gudar och gudinnor representerar olika aspekter av den gudomliga kraften. Även här ser vi en kamp mellan att beskriva det oändliga genom det begränsade — genus och form.

Det islamiska svaret på denna problematik är tydligt och briljant. Genom att undvika alla försök att tilldela Gud ett genus, behåller islam en konsekvent syn på Guds oändliga transcendens. **Gud är inte som något i den skapade världen.** Detta är en djup och rationell hållning, som framstår som logiskt hållbar i förhållande till människans intellektuella strävan efter sanning.

Den store August Strindberg, som ofta brottades med frågor om det gudomliga, fann själv en fascination för det oändliga. **I *Inferno* beskriver han sin egen kamp med att förstå Gud och det gudomliga, och hur denna strävan ofta förde honom in i en djup existentiell förvirring.** Men genom hans texter kan vi se en glimt av förståelse för att Gud ligger bortom alla mänskliga definitioner — att vårt språk och våra kategorier är otillräckliga för att beskriva det oändliga.

Selma Lagerlöf, i sin mästerliga *Gösta Berlings saga*, uttrycker en liknande insikt när hon talar om människans möte med det övernaturliga och obeskrivbara. Det är ett återkommande tema i den stora litteraturen — den ständiga påminnelsen om att det vi försöker förstå ofta ligger bortom vår fattningsförmåga.

I islam blir detta tema inte en källa till frustration, utan en källa till djup ödmjukhet och respekt. Gud är bortom allt vi kan tänka oss, bortom alla våra försök att kategorisera Honom. Detta uttrycks på ett sätt som inte bara är teologiskt korrekt, utan också rationellt. **Att tala om Gud utan att begränsa Honom till mänskliga kategorier är ett erkännande av både Guds storhet och människans begränsning.**

Koranens användning av *huwa* är därmed inte bara en fråga om språklig nödvändighet, utan ett uttryck för en djupare sanning: **Gud kan inte fångas i ord.** Det arabiska språkets struktur, med dess två grammatiska genus, används på ett sätt som respekterar Guds oändlighet utan att tillskriva Honom något av den skapade världens begränsningar. Detta är ett uttryck för den islamiska teologins elegans och dess intellektuella skönhet.

Genom att avvisa genus för Gud visar islam på ett intellektuellt sätt hur man kan närma sig det oändliga utan att fastna i de språkliga och kulturella kategoriernas begränsningar. **Detta är en hållning som både den troende och den rationellt tänkande individen kan finna djupt tillfredsställande.** Och kanske är det just i detta ödmjuka erkännande av språkets och tankens gränser som vi finner den största visdomen.